

Motto:

Bo dobra na trzy części mądrzy rozpisują?
Jedne w umyśle, drugie w ciele ukazują,
Trzecie z strony przychodzą - co szczęściem zwiemy;
Wszystkich trzeba, jeśli żyć doskonale chcemy.
Jan Kochanowski

Top 10 – przedwojenne myślicielki w Polsce

Polecana/omawiana książka:

KOBIETY W SZKOLE LWOWSKO-WARSZAWSKIEJ. Pod redakcją: Dariusza Łukasiewicza i Ryszarda Mordarskiego. Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz 2016.

Seria: Profesorki Super-Babki
Odcinek nr: 68
Podseria: składanki

Seria nadal działa. Kolejny odcinek ma tytuł zaczynający się od „Top 10”, ale może być równie dobrze „Top 25”, to umowna liczba, zwykle tak się rozważa. O kogo chodzi tym razem? Tytuł książki tego nie wyjaśnia. Czy kobiety są w szkole, czy raczej dziewczyny? Okazuje się, jednak iż chodzi o kobiety, bo wyraz szkoła ma wiele znaczeń. Mamy tu do czynienia z tak zwaną „szkołą” akademicką w pewnej dziedzinie wiedzy – a konkretnie w filozofii. Mówimy że istnieje/działa **‘szkoła’**, gdy wielu naukowców w tym samym mniej więcej czasie, pracuje nad podobnymi zagadnieniami, a rezultaty ich prac są ważne, istotne, czy wręcz genialne. Tytuł zawiera dwa słowa określające miasta, ale w Krakowie, też filozofia się rozwijała – str. 223 – *„do wybuchu II wojny światowej na UJ w Krakowie 25 (słownie: dwadzieścia pięć) kobiet uzyskało doktoraty w zakresie filozofii ścisłej”*.

Z tej grupy, jedna bohaterka jest już w naszej serii tj. **Izydora Dąbska (odcinek 30)**. Może jeszcze jakaś postać przejdzie od oddzielnego odcinka?

Inną szkołą naukową w mieście Lwowie była - Lwowska Szkoła Matematyczna¹. Ktoś kto łączył te dwie szkoły był Leon CHWISTEK – patrz odcinek 11 naszej serii – matematyk i filozof. Tytuł omawianej książki zrozumiałem wiele miesięcy po jej przeczytaniu. Tytułowy „kwiat” to zapewne on.

FILozOFIA – ze słownika języka polskiego mamy określenie: „*[gr., ‘umiłowanie mądrości’ < philéō ‘miłuję’, sophía ‘mądrość’], najbardziej ogólna, fundamentalna, racjonalna i krytyczna wiedza o wszystkim, co istnieje*”. Powtórzmy jeszcze raz – umiłowanie mądrości. Dziś mamy czasy antymądrości, zawsze na świecie bywali głupcy, ale dziś pojawiają się w mediach. Są nieliczne licea prywatne, w których rodzice płacą, aby dzieci uczyły się filozofii.

Ze słownika PWN – filozofia:

1. «nauka zajmująca się rozważaniami na temat istoty bytu, źródeł poznania itp.; też: określony system filozoficzny stworzony przez jakiegoś filozofa lub szkołę filozoficzną»
2. «wydział uniwersytetu, na którym są prowadzone studia z zakresu tej nauki»;
3. «nauka zajmująca się ogólnymi rozważaniami na temat danej dziedziny wiedzy»;
4. «ogólne zasady, idee, cele leżące u podstaw powstania lub funkcjonowania czegoś»;
5. «czyjeś poglądy, przemyślenia i system wartości tworzące spójną całość».

Chłopski filozof - osoba bez wykształcenia, która chętnie wygłasza swoje poglądy, ktoś przemądrzały; określenie ironiczne. Filozof z bożej łaski – ktoś zgrywający mądrałę.

Filozofia to dziedzina super ważna, przez dzisiejszych pracusiów lekceważona. Mają taki ‘zapieprz’ iż nie ma czasu taczki załadować, a co dopiero myśleć o filozofii. Natomiast filozofowie-psychole urządzają nam świat, o czym ani szach, ani zwykły obywatel nie wiedział i może nadal nie wie.

Wracamy do książki. To materiały pokonferencyjne, konferencja pod nazwą „Wybitne kobiety w Szkole Lwowsko-Warszawskiej” odbyła się w 16-17 października 2014 w Bydgoszczy, natomiast wybrane referaty ukazały się drukiem

¹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Lwowska_szko%C5%82a_matematyczna; o matematykach.

w roku 2016. Chwała autorom, chwała edytorom iż dzieło to ukazało się na rynku księgarskim. Książka ma miękkie okładki, 239 stron. Zawiera tekst wprowadzający edytorów oraz kilkanaście referatów o wybranej myślicielce lub o problemie, lub o pewnej grupie pań filozofujących. Są rysunki, tabele, ale nie żadnych zdjęć. Niektóre artykuły skupiają się 'stricte' na problemach filozoficznych – dlatego trudno się ją czyta – to oczywiste. Eseista uczestniczył w prywatnym seminarium filozoficznym. Zebrania odbywały się w Gliwicach, raz na tydzień w mieszkaniu kolegi – grającego m.in. na saksofonie. Ciekawe było spotkanie w grudniu 1981, mimo stanu wojennego, mimo zakazu zgromadzeń, wszyscy przyszli, ZOMO nie przyszło. Czytaliśmy dzieła Platona, po polsku. Inne spotkania z filozofią to wykłady ks. Herberta Hlubka o poglądach i teoriach Martina Bubera². Ten wybitny filozof był wyznania mojżeszowego, w 1938 roku wyjechał z III Rzeszy Niemieckiej na ziemie dzisiejszego Izraela.

Nawet, jeśli ktoś nie ma ochoty zgłębiać teorii filozoficznych, to może opuszczać pewne fragmenty i skupić się na życiorysach Bohaterek. Książka, zresztą jest ogólnie niedostępna, a eseista kupił ją tylko dzięki uprzejmości edytorów, za co bardzo dziękuje.

Szkołę tworzyli wybitni profesorowie jak Kazimierz Twardowski, Władysław Witwicki, Jan Łukasiewicz³, Kazimierz Ajdukiewicz, Tadeusz Kotarbiński i kilku innych. Niektórzy z nich podejmowali później pracę w Warszawie, Poznaniu i Wilnie !!! (str. 20). Co ciekawe, wielu z współpracowników to kobiety, a szczególnie we Lwowie i Krakowie. Dodatkowo wiele z tych Pań było wyznania Mojżeszowego.

Profesor Twardowski miał trzy córki, które razem z żoną kształcili w dobrych lwowskich szkołach średnich i zachęcali do studiów. Był on także inicjatorem Towarzystwa Kursów Naukowych dla Kobiet i jego sekretarzem w latach 1896-1899. Potem już władze Austro-Węgier pozwoliły na zwykłe studiowanie dla kobiet.

Książka zawiera rozważania naukowe analizujące dorobek poszczególnych bohaterek, opracowanie ogólne filozoficzne, notki historyczne oraz biografie wybranych Bohaterek.

² https://pl.wikipedia.org/wiki/Martin_Buber; o filozofie.

³ https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_%C5%81ukasiewicz; o filozofie.

Jak zwykle polecam książkę, ale zdaję sobie sprawę, że trzeba wybrać się do dużej, prestiżowej biblioteki. Zdarzyło mi się w życiu iż biblioteka TU Dresden nie miała własnych materiałów konferencyjnych z okresu socjalizmu(!!!), ale to nie nasz przypadek.

Zestawmy siedem postaci naszych BOHATEK w tabelkach (bo bywało „siedmiu wspaniałych”, a także „siedmiu samurajów”):

1		
Imię	Maria	
Nazwisko	Kokoszyńska, po mężu Lutman Czasem nazywana: Kokoszyńska-Lutmanowa	
Lata życia	6 grudnia 1905 Bóbrka koło Lwowa	30 czerwca 1981 Wrocław
Doktorat	1938 UJK we Lwowie - -	
Uwagi	<p>>W 1936 uczestniczyła w Międzynarodowym Kongresie Filozoficznym, jako jedyna kobieta z Polski /oprócz 20 panów/,</p> <p>>Habilitation 1947 na Uniwersytecie Poznańskim. Praca 1948-1970 na Uniwersytecie Wrocławskim, dziekan, prorektor. Zajmowała się m.in. klasyfikacją zdań - np. zdania analityczne – to zdania, których wartość logiczna nie zależy od treści terminów w nich występujących, a jedynie ich formy logicznej.</p> <p>=====</p> <p>Link obowiązkowy: https://www.youtube.com/watch?v=0JMM8B2fYVQ; Fragment wypowiedzi Pinokia. Pinokio nie chcąc wydać Szreka, mówi tak, aby nie był to fałsz, bo wtedy wydłużyłby się mu nos!!!</p> <p>No cóż – dziś celebryci wypowiadają zdania, którym nie można przyporządkować wartości logicznej.</p>	

2		
Imię	Dina -> Janina	
Nazwisko	Sztejnburg Sztejnburg-Kamińska -> Kotarbińska (druga żona słynnego profesora Tadeusza Kotarbińskiego)	
Lata życia	19.01.1901 w Warszawie	02.01.1997 w Warszawie
Doktorat	Lata 30-ste XX wieku. UJK we Lwowie - W latach 1945–1951 profesor Uniwersytetu Łódzkiego . Od 1951 w Warszawie.	
Uwagi	Zainteresowania naukowe Kotarbińskiej koncentrowały się głównie na zagadnieniach logiki współczesnej i metodologii nauk, a zwłaszcza na problematyce teorii znaku oraz	

	na badaniach nad poza formalnymi warunkami poprawności zabiegów logiki stosowanych w naukach empirycznych, a zwłaszcza przyrodniczych. Twórczość Janiny Kotarbińskiej należy do zakresu szeroko rozumianej logiki - dyscypliny, która prócz logiki matematycznej, obejmuje dziedziny takie, jak semantyka i metodologia nauk empirycznych, i która w uprawianiu tych dziedzin wykracza poza sprawy formalne uwzględniając, obok syntaktycznego i semantycznego, pragmatyczny punkt widzenia.
--	---

Literatura – dla „2”:

[Lazari-](#)

Janinie Kotarbińskiej na 90-lecie. Ruch Filoz. 1992 nr 2 s.127-129.

[Pawłowska Ilja](#)

Janina Kotarbińska [Nekrologi] Więź 1997 nr 4 s.221.

[Przełęcki](#)

Janina Kotarbińska (1901-1997). [Nekrologi] Ruch Filoz. 1997 z.4 s.529-531.

[Marian](#)[Jadacki Juliusz](#)

Garść wspomnień o Janinie Kotarbińskiej. Prz.Filoz. 1997 z.4 s.14-19.

[Pelc Jerzy](#)

Janina Kotarbińska [Nekr.] Stud.Semiot. 1998 T.21/22 s.17-21.

[Woleński Jan](#)

Janina Kotarbińska [w:] Polska filozofia powojenna I. Pod red.Witolda Mackiewicza. Warszawa 2001 Witmark s.491-506, portr.[równ.bibliogr.w tekście].

3	
Imię	Janina
Nazwisko	Hossiasson-Lindenbaumowa
Lata życia	06.12.1899 w Warszawie kwiecień 1942 w Wilnie aresztowana przez Gestapo, najprawdopodobniej rozstrzelana, wyznania Mojżeszowego
Doktorat	Dysertacja: <i>Justification of Inductive Reasoning</i> Studiowała filozofię na Uniwersytecie Warszawskim, jej wykładowcami byli m.in. Kazimierz Ajdukiewicz, Tadeusz Kotarbiński i Jan Łukasiewicz. - rozdział w naszej książce str. 71 - 82. Była zatem reprezentantką Warszawy w tej szkole. Ukończyła studia na University of Cambridge w semestrze 1929/1930.
Uwagi	Jej profesorowie wywodzili się lub byli silnie związani ze Lwowem. W centrum jej działalności naukowej była logika indukcji. W swoich pracach koncentrowała się na następujących zagadnieniach: (i) typy indukcji; (ii) aplikowanie teorii prawdopodobieństwa do logiki indukcji; (iii) uzasadnienie konkluzji wnioskowania indukcyjnego; (iv) analiza psychologiczna rozumowania indukcyjnego. Eseista zawsze uwzględniał temat tzw. indukcji matematycznej – jako metody dowodzenia twierdzeń z zakresu matematyki dyskretnej.

4		
Imię	Seweryna	
Nazwisko	Łuszczewska-Romałowa	
Lata życia	10.08.1904 w Mszanie k/Zborowa	27.06.1978 w Poznaniu
Doktorat	1932 ; rozprawa: O wyrażeniach okazjonalnych. Studiowała filozofię na UJK we Lwowie (1922-1928) oraz matematykę pod opieką Stefana Banacha oraz Hugona Steinhausa. Staż we Francji.	
Uwagi	Pracowała w Szkole Gospodarstwa Wiejskiego w okolicach Lwowa. https://pl.wikipedia.org/wiki/Akademia_Rolnicza_w_Dublanach ; W czasie wojny praca jako nauczycielka, aresztowani oboje z mężem, on zginął, ona odesłana do Ravensbreuck. Przeżyła. Po wojnie pracowała na UAM w Poznaniu. https://www.wikiwand.com/de/Lemberg-Warschau-Schule ; Nie ma hasła na Wikipedii. Problemy logiczno-matematyczne, metodologiczne oraz historia logiki i filozofii – to Jej tematy badawcze.	

5		
Imię	Daniela	
Nazwisko	Gromska także Tennerówna lub Tenner-Gromska	
Lata życia	17.05.1889 we Lwowie	1973
Doktorat	1916; czyli podczas I wojny światowej – jeden z egzaminów zdawała na Uniwersytecie Wiedeńskim. Rozprawa: „Nowsze teorie sądu zwłaszcza u logików polskich”. Studiowała na UJK we Lwowie w latach 1907/1908 [...] studia ukończyła w 1913 roku. Studiowała także na Uniwersytecie Wiedeńskim.	
Uwagi	W 1923 uczestniczyła w Zjeździe Filozofów w Polsce, który współorganizowała. Była redaktorką czasopisma środowiskowego pt. „Ruch Filozoficzny”. W czasie II wojny światowej pracowała we Lwowie w innym wydawnictwie (mniejszości narodowych), a w latach 1945-1953 w wydawnictwie „Czytelnik”.	

6		
Imię	Eugenia	
Nazwisko	Ginsberg, Ginsberżanka, Blaustein lub Blausteinowa, żona Leopolda Blausteina	
Lata życia	1905 we Lwowie	1942 lub 1944 we Lwowie Wyznania Mojżeszowego Zabita przez Hitlerowców z mężem oraz synem; na terenie Getta.
Doktorat	21.12.1927; promotor Profesor Kazimierz Twardowski, Studiowała na UJK słuchając wykładów innych profesorów: Ajdukiewicza i Ingardena.	

Uwagi	<p>Jej prace naukowe nadal są analizowane:</p> <p>MAGDZIAK, Marek. A Logical Analysis of Existential Dependence and Some Other Ontological Concepts—A Comment to Some Ideas of Eugenia Ginsberg-Blaustein. <i>Axioms</i>, 2016, 5.3: 19.</p> <p>ŻEGLEŃ, Urszula M. On Existential Dependence and Independence in the World of Thoughts and States of Affairs (with Reference to Eugenia Ginsberg-Blaustein's and Roman Ingarden's Analyses). In: <i>The Lvov-Warsaw School. Past and Present</i>. Birkhäuser, Cham, 2018. p. 249-262.</p> <p>PAKSZYS, Elżbieta. The Victims and the Survivors: The Lvov-Warsaw School and the Holocaust. In: <i>Interdisciplinary Investigations into the Lvov-Warsaw School</i>. Palgrave Macmillan, Cham, 2019. p. 35-46.</p> <p>Omówienie prac męża naszej BOHATERKI: POKROPSKI, Marek. Leopold Blaustein's critique of Husserl's early theory of intentional act, object and content. <i>Studia Phaenomenologica</i>, 2015, 15: 93-103.</p>
-------	--

[https://pl-pl.facebook.com/pg/Damski-Lw%C3%B3w-305680892873834/posts/;](https://pl-pl.facebook.com/pg/Damski-Lw%C3%B3w-305680892873834/posts/)

7	
Imię	Debora
Nazwisko	Vogel
Lata życia	07 stycznia (1900) 1902, 1942 w miejscowości Bursztyn
	Zamordowana w trakcie likwidacji Getta we Lwowie przez Hitlerowców.
Doktorat	07 sierpnia 1926
	Studiowała na UJK we Lwowie, tam uzyskała absolutorium. Potem studiowała także na Uniwersytecie Jagiellońskim.
Uwagi	<p>Była m.in. „przyjaciółką i powiernicą Brunona Schulza, modelką Witkacego”.</p> <p>Była poetką, pisała recenzje, pracowała jako dziennikarka w czasopiśmie „Cusztajera”, „Inzich”, „Wiadomości Literackie” i innych. Była twórczynią awangardową. Wydała np. „montaże” - trzy tomiki. To odpowiedniki plastycznych dzieł typu „kolaż” - proszę sprawdzić w słowniku - to coś innego niż „kolarz” człowiek na rowerze.</p> <p>W książce ma Ona oddzielny rozdział na stronach 223-236.</p> <p>Witkacego poznała w Zakopanym w 1928 roku. On wykonał Jej portret. U niego poznała Brunona Schultza.</p> <p>Linki: https://culture.pl/pl/tworca/debora-vogel; https://pl.wikipedia.org/wiki/Debora_Vogel;</p>

Inne Panie ze szkoły Lwowsko-Warszawskiej
oraz UJ (strony 22, 223):

8. Maria Ossowska
9. Urszula Jakubowska
10. Zofia Paławska-Drexler
11. Maria Jędrzejewska
12. Helena Słoniewska
13. Józefina Mehlberg /Pepi Spinnerówna/
13. Stefania Tatarówna (UJ)
14. Fryderyka Jarzębińska
15. Cecylia Bańkowska-Ostachiewicz-Trzcńska (UJ)
16. Maria Wędrychowska (UJ)
17. Melania Buxbaumówna (UJ)
18. Lea Ungarówna (UJ)

LITERATURA DODATKOWA

1. Perzanowski J. (redaktor): Rozum – Serce – Smak. Pamięci Prof. Izydory Dąbskiej (1904 - 1983), Wydawnictwo WAM, Kraków 2009.
2. Woleński J.: Filozoficzna szkoła lwowsko-warszawska, PWN, Warszawa 1985.
3. NGUYEN, Hung T.; WALKER, Carol L.; WALKER, Elbert A. *A first course in fuzzy logic*. CRC press, 2018.
4. Adam Redzik : Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie, Wydawnictwo Wysoki Zamek, Kraków 2016.
5. Dieter Schenk: Noc morderców. Kaźń polskich profesorów we Lwowie i Holokaust w Galicji Wschodniej. Wydawnictwo Wysoki Zamek, Kraków 2011.
6. Renata Wiaderna-Kuśnierz: Prawo rzymskie na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie w okresie międzywojennym 1918–1939. Adam Marszałek. Toruń, 2015.

INNE LOGIKI

1. LOGIKA ROZMYTA

Z Wikipedii:

„jedna z logik wielowartościowych, stanowi uogólnienie klasycznej dwuwartościowej logiki /**prawda-falsz**/. Została zaproponowana przez Lotfi Zadeha, jest ściśle powiązana z jego teorią zbiorów rozmytych. W logice rozmytej między stanem 0 (falsz), a stanem 1 (prawda) rozciąga się szereg wartości pośrednich, które określają stopień przynależności elementu do zbioru.

Logika rozmyta okazała się bardzo przydatna w zastosowaniach inżynierskich, gdzie klasyczna logika klasyfikująca jedynie według kryterium prawda/falsz nie potrafi skutecznie poradzić sobie z wieloma niejednoznacznościami i sprzecznościami. Znajduje wiele zastosowań, między innymi w elektronicznych systemach sterowania (maszynami, pojazdami i automatami), zadaniach eksploracji danych czy też w budowie systemów ekspertowych. ”

2. LOGIKA WIELOWARTOŚCIOWA

Logika wielowartościowa, to system logiczny oparty na założeniu, że zdania mogą przyjmować więcej niż 2 wartości logiczne; pierwszy system logiki wielowartościowej stworzył J. Łukasiewicz.

3. GRUENE LOGIK

Logika używana przez zielonych. Eseista słyszał tę nazwę słuchając obrad Bundestagu w listopadzie 2019 roku.

Zdjęcia przy okazji

Pomnik Króla Polski Kazimierza Wielkiego (w Bydgoszczy), który nadał prawa miejskie dla Lwowa

LWÓW

Kamienica secesyjna

Kamienice w pobliżu Politechniki

Uniwersytet Lwowski

Wejścia do jednostek Uniwersytetu – mieszczących się w starych budynkach.

Kamienice we Lwowie i ich szczegóły.

Rzeźba w Kaplicy na Cmentarzu Orłąt

Kawiarnia prowadzona przez Ukraińców wyznania Mojżeszowego

Lew – przed ratuszem na rynku

Opera we Lwowie, primadonna o światowej sławie – Salomea Kruszelnicka, patronka Opery!!
<https://archiwum.teatr Wielki.pl/baza/-/o/salomea-kruszelnicka/235495/20181>;

Pomnik Diany oraz nagrobek Marii Konopnickiej na Cmentarzu Łyczakowskim

Wzruszający nagrobek na Cmentarzu Łyczkowskim

Zdjęcia wykonał: Stan Zawiślak